

Wiru-Kannel.

I. jagu.

Suuletanud
Jakob Liw.

Tallinnas 1886.

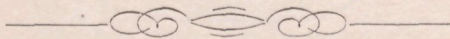
Trükitud M. Leppik'u kulguga.

Wiru = Kannel.

I. jagu.

Suuletanud

Jakob Liw.

Tallinnas 1886.

Trükitud M. Leppik'u kulguga.

Дозволено цензурою. — Дерптъ, 18 Юля, 1886.

1. Suusele.

Sa kihlad maaga kofku kõrge taewa
Ja lendad wabalt läbi ilmamaa:
Dh wõta minu hinge ühes rändama,
Ja laena t'ale aset oma laewa!

Su wallas unustan siis elu waewa,
Su õnnist healt ma ihkan kuulata,
Ja sinu nurmelt tahan õisi noppida
Mis pärjaks punun armsamalle kaela.

Su kõne nagu kannel pühast ilmast
Kui wägew kõne — magus armu heal.
Kes sind ei tunne jääwad ikka kurdiks.

Ei kustu sinu ilu minu filmast.
Sa tähe läitel waimu taewa peal — —
Dh tule mulle paleuste pruudiks!

Roonus, 26. Detsembril 1885.

2. Kestaw arm.

Kui tahad noorus' armu taewa
Weel kauaks jääda elama,
Siis juhi nõnda elu laewa,
Et puutub kofku luulega.

Pandiveres, 28. Oktobr. 1885.

3. Isamaale.

Ei jõua sinu ilu küllalt kiita,
Mu õnnistatud püha kodumaa;

Ma teretan sind oma lauluga,
Siin lasen kava, kava wiifi wiita.

Sull õnnesoowiks tahan laulu liita,
Kuis kihlad ennast kulbse koiduga
Ja ehid ühes ida ilmaga
King tahad velust endast maha niita.

Ei mina iial meelest minna lase
Kui armas oled minu hingele — —
Oh wõiksin olla sinu alati!

Ja sinu puude wilus wiimne ase,
Kui lõpeb otša rändamise tee — — —
Oh õnnis õnneline teadmine!

Pandiveres, 8. Augustil 1885.

4. Kaugel.

Kaugel, mu kallike kaugel,
Enam ei näe sind film!
Pisar mull paisunud laugel,
Waimus kui wäfind maailm. —

Tere! Sa tõuseja päike,
Nägid mu kallimat Sa?
Terwita taewalik läige
Teda, kui näed ehk ka.

Tundke ka teiegi tuuled,
Seda mis rinnas mull keeb,
Wiige, mis hüidwad muu huuled
Meiule, rõõmu see teeb.

Saatus kui wali ja wilu,
Minule olla Sa wõid.
Kiisufid õntsama ilu,
Walu ja waewa mull tõid.

Wiru-Triigis, 28. Januaril 1882.

5. Üksinda.

Nüid igawese yöde ilma
Mu kõige kallim jätnud mind,
Ei paista walgust sealt mu silma,
Ei tröösti leia üfsik hing.

Ma üksinda — see sõna kõlab
Mul iga linnu laulu sees,
Ja — üksinda — mull kõrwa kannab
Tuul leinaliselt hulgudes.

Jää üksinda, hing ütleb mulle, —
Su rind on armust tühi — wai! —
Siis endsed mälestused sulle
On paleuste püha paik.

Pandiverees, 28. Septembril 1885.

6. Lapse haual.

Igawene Isa! minu hinge matwad
Leinal finni mustad mure mäed;
Waikest elu rõõmu hinges finni katwad
Walu alla suured walu wäed.

Surma ingli wägi laenetama pannud,
Mühisetes minu elu merd,
Ja mind wäeti surma woodi ette kannud,
Kus mull süda rinnus nutab werd.

Oh, nii salajalt ja waikselt lasti tulla,
Katsuma mind kanged taewa tõed,
Nüid mu kahwatanud palgilt jookswad alla
Keelamata pisarate jõed.

Nüid mull süita lapse hirmsad walu toonid
Rihwtiliselt keewad hinge sees,

Kui ma mõtlen, kudas ahastuse soonid
Langesid ta peale surma ees.

Rõrgem vägi — kutsusid mu lapse ära
Kurde taga, kus on parem ilm,
Õhtu rahus waatan tähte vaikist sära,
Kallist poega ootab näha film.

Hinga rahus nüüd mu kõige kallim Arnold
Puhtais walgeis siidi riietes,
Sinu nimi igaweste minu meeles
Sinu pärast haaw mu südames.

Jumal, Sinuga, kes teda mulle andsid
Si ma tohi käia kohtu teed,
Waid ma palun — kui Sa teda ära wõtsid
Kuiwata mu filmist nutu weed.

Sageris, 8. Juulil 1883.

7. Põhja wendadelle.

Kust paistab põhja ilma piir,
Seal minu mõtte käik,
Kus läigib wirmaliste wiir
On wende kodu paik.

Seal luules tahan ma,
Nüüd weidi wiibida.

Meid mööda läinud muistsel a'al
Weel siigutas üks rind,
Ja uhke iide haljal ra'al
Kõik' toitis waba pind.

Sa ilus õnne ilm, —
Sind näeb weel mõtte film.

Nüüd lahutab üks loodud laht
Meil wennalised käed,

Ja walendaja laene, waht,
Teeb waewaliseks teed.
Et wen'del üle wee
Ei pease pidule.

Seal wendel lahti waimu tee,
Mis kõrguselle wiib;
Neil kaelas wabaduse kee,
Mis ilmal tunnistab,
Et põhja mehe meel
Ei kõnni orja teel.

Sull Soome süda, Soome hing
On kindel mehe meel;
Ei kõiguta sind tuule wing
Su püha püide teel.
Sa paistab auuga
Mull wastu, Soomemaa.

Wiru-Triigis, 10. Juunil 1882.

8. § ö.

Nüid jäta töö, — nii hüidis kõrge päike,
Kui peitis palge õitswa ilma eest,
Ju algab öö, kus tähte kuldne läige
Maailma lehwib taewa krooni seest.

Kui hõbe wöö käib läbi ruumi riigi
Suur udu laenes liikuw linnu-tee,
Seal seiswad tähed tähtedelle ligi
Ja jätwad füiski rahu riigisse.

Siin taewa wõlhw kui tempel sini südis,
Kui püha koda õnnist walgust täis.
Ta teendrib süin kõik seiswad kuldseis riidis,
Mis uhke päike neile ehteks wiis.

Sa mure laps, kell waiksel õhtu tunnil
Weel walu pisarates läigib film,
Siis waata sa, siit üles palwe sunnil,
Sealt paistab igatsetud rahu ilm.

Pandiweres, 3. Oktobr. 1885.

9. Muusikalle.

Rui oma taewa kuldse kõla
Sa lased ilma lehwima,
Siis lunastad mu hinge wõla
Ja wõtad mõtte pühenda.

Hing tunneb, et su õntsal healel
On ase puhtas südames,
Ja üksi tõelisel keelel
Sa wabalt oled liikumas.

Kõik taewaliste heale wallad
Su kõla meile alla toob,
Ja rõõmu karika täis kallab,
Kust hing ta hõiskel ära joob.

Rui aga rahwa leina walu
Sa healil wõtad ülenda,
Siis lõpeb ära rõõmu elu
Hing waikib ühes sinuga.

Pandiweres, 5. Augustil 1885.

10. Ema-jõgi.

Cesti ilusamast järwest
Astub Ema käigile,
Igatsedes tõtab kärmest,
Maha jääb t'ast järweste.

Tema waitist wilu rinda
Sunnib ema armastus
Ei ta iial aega wiida,
Sambla soos ei saarikus.

Tema otsib, tema ootab
Kallist poega näha eel,
Hellalt sülle wõtta loodab,
Teda kaugel reisiteel.

Magusamas mõttes waatab
Üle õitswa heinamaa,
Senna poole pilgud saadab,
Kust on kallis oodata.

Äkis't täidab rõõmu koha
Ema rinna otsata,
Nagu neiu armu iha
Sunnib teda hüppama.

Kallis Bedja kaugelt tuleb,
Wargalt Wiru ilma poolt,
Ema laente kõnet kuuleb
Märkab tema armu hoolt.

Rääkimata õnne kahal
Geitwad jooksu mõlemad,
Die rikkal õitswal luhal,
Õnne pidu algawad.

Seisatates lang'wad kaisu
Poeg ja Ema hellaste,
Teewad wette woole paisu
Astwad üle rajade.

Sünnitawad suure mere
Lähwad aasal puhkama,
Büidwad õitswa õie pere,
Õnne meres uputa.

Pea jälle Ema võtab
Kalli poja kaenlasse,
Rõõmsal meelel ifka tõtab
Bõersiks Taara linnale.

Boja hinge iha täidab
Nähes Taara tammikuid,
Rõõmsaks saab, kui Ema näitab
Tornisid ja Doomel puid.

Aga Ema rõõmudelle,
Muistne mõte valu toob,
Kõneletes kallimalle,
Dmal kurvastusi toob.

Waigisteleb laene woogu
Et mõiks kallis kuulata,
Jätab tasafemaks jooksu,
Näägib murtud healega:

„Kanda oli kurba lugu
„Kuulsal paigal otsata,
„Bahwalt mõitles Taara sugu,
„Kaugemata — fortfiga.“

„Mindgi kui veel olin piiga,
„Püüdsid fortšid paeluta,
„Teutates tegid liiga,
„Jootsiwad mind werega.“

„„Ära siis mind kallis Ema
„„Jialgi sealt läbi wii,
„„Eh! on uuesti mätsul tema
„„Teewad meile jälle nii?!“

Aga Ema trööstib teda
Magusama sõnaga:
„Nüüd ei ole enam häda
„Taara linnas kaebada.“

„Seal ei ole sõa kära
„Ega võitlust sortfiga,
„Baid ta paneb oma sõra
„Paistma üle ilma maa.“

„Tema hariduse tiivad
„Randwad walgust ilmasse,
„Waimu wabaduse wiivad,
„Taara laste südamel.“

Waiqistelele kartjat poega
Oma südant kergitab,
Rõõmul uue elu wäega
Kuuljat paika terwitab.

Siit ta saanud laene kõne
Muisitse ilma aegadelt —
Teda kinkind Wanemuine
Ema suhu Taara mäelt.

Siingi kauaks rõõm ei kesta
Hella Ema hinge sees,
Ega õnnest juttu westa
Wõi ta kaua lapse ees.

Uuesti hakab võitlus kätte
Ta peab kallist kaitsema,
Teda püiab kalju-kate
Kaunist lapsest lahuta.

Alga ärritatud naene
Kaitseb poega kängeste,
Kohisetas wiskab laene
Kalju wastu wahwaste.

Uhes wõidu rõõmus waatab
Kalju poole hõiskega,
Bõlgwat pilku talle saadab
Kellel arm on tundmata.

Ühwardama häda wõidab
Ära wiimse rammuga,
Wäsimusest Peipsis heidab
Bedja seltsis hingama.

Pandiweres, 22. Juunil 1885.

11. Kuiwanud sill.

Kus on su kallis kuldne ilu,
Miks kuiwanud su kaunis õis?
Kas põhja tuul ehk ööde wilu
Su õisi närtsitada wõis?

Wõi tegi lahke liblik liiga
Kui ta su kroonist kastet jõi?
Ehk piigistas sind ilus piiga
Suud andes — surma haawa lõi?

„Ei teinud ööde õht mull liiga
„Ei waewanud mind wali tuul,
„Ei jõudnud teha surma wiga
„Ka liblika ja neiu huul.“

„Kui seisin ilusamas ehtes
„Üks mehilane tuli siis,
„Ta wiibis pisut die lehtes —
„Mullt elu mahla ära wiis.“

Pandiweres, 25. Mail 1885.

12. Igatsus ja walu.

Igatsus ja walu
Hinge pühendab,
Woorus, puhtus, ilu —
Hinged ühendab.

Normetus, 2. Webruaril 1884.

13. Gewadel.

Nüid päike lahkest lahti wõtnud,
Maailma wangi wärawad,
Kõik puud ja põesad õilme ehtes
Kui kallid kiwid säravad.

Neist saladuses läbi tõtab
Suur ilustaja elu waim
Ja temast õilme ehet wõtab,
Kõik mets ja maa ja muru taim.

Üks waike kahin teada annab
Et loodusel on palwe tund,
Kõik päikesele tänu kannab,
Kes kautanud kurba und.

Siin õnnistuseks päit'je poole
Siis õie fogu kummardab,
Ja annab ennast tema hoole,
Dis pisar-tänu pühendab.

Unikulas, 20. Mail 1883.

14. Noor hing.

Noor hing, oh ära iial wiida
Siin aega elu jampsi öös
Ja ära seltsiliseks heida
Su wende woorufeta töös.

Mis saladuses püüdsid teha
Wast leiad kahetsetes eest;
Ja tõsiduses saad siis näha,
Et hädas pole seltsimeest.

Eht lendaks läbi maa ja taewa
Hing seltsis palwe-waimuga,

Ei jõuaks seegi sinu waewa
Su hinge põhjast kustuta.

Waid woorufete kohtu ette
Sa aralt viad astuma,
Ja raske kahetsuste kätte
Su murtud hing saab närtsima.

Pandiweres, 22. Aug. 1884.

15. Õhtu.

Waičinud ju wali päewa kära,
Rahu ingel tuleb ilma kaitsema;
Wäike näitab oma wiimist sära
Jätab jumalaga wäfind ilmamaa.

Tasa lehwib alla ööde ingel,
Kihlab ennast öie õrna õhuga;
Õnnist rahu soowib igal hingel
Kosutawa une hõlmas hingata:

Runni tõuseb kulbse koidu läige
Jda ilmast kuningliku iluga,
Runni hüiab suweline päike:
Tere jälle, tere uinuw ilmamaa!

16. Tõutus.

Kui oleks Sinu armu waade
Üks õhtuw säde olema,
Mis leegitsetes minu hinge
Wõiks sütitada põlema:
Ma jätaks hinge leekima,
Ei püiaks iial kustuta!

Õht oleks Sinu filme sina
Üks mäsaw meri, ääreta,

Seal laente ladvul sõidaks mina
Siis julgest lõhken'd paadiga;
Ma võitleks igaveste seal
Kui tormil oleks armu heal.

17. Õis ja kalju.

Õnnes hõiskas õie süda,
Väitke paistel kalju ees;
Kalju keelas temalt häda,
Kaitses teda tormi sees.
Nga kaitsja kalju peale
Tormi viha suureks sai —
Wingudes ta tõstis heale — —
Waike kalju võitjaks jäi.
Siiski õie õrnusele
Wõitlus palju kahju tõi — —
Siin ta oma õrna krooni
Kalju vastu katki löi.

18. Waidlus.

Miks püüdwad sinu õrnad huuled,
Mul vastu waielda?
Kui oleksid mu jutud tühjad luuled,
Kui õied wiljata?
Ma hiiiski Sinu sini filmist näen —
Et tahad ütelda:
Oh räägi palju, — kõiki uskma jäen
Kuid tahan waielda.

19. Su pale kui hommiku puna.

Su pale kui hommiku puna,
Mis helendab koidiku ra'al,

Rui weerema päikese kuma
Mis wirwendab õhtusel a'al.

Su waade on kosutaw päike
Ja süita Su neiulik pill,
Seal wiibimas puhtuse läige
Rui kaste sees säraja till.

Su õnnelik naeratus palgel
Kaks kaunimat karikast loob — —
Ma armu palwes Su jalgel — —
Hing tahtleb — kas õntsust sealt joob. — —

20. Eksimine.

Rui sa ei ole hinge walu
Weel tunda saanud ilma sees,
Ja iialgi siin oma elu
Weel selgitanud eksi tees;
Siis ilm kui surma rüüdi kannab
Sull kohtumõisija mõtte annab,
Et põlgad ilma rõõmu sees.

Kes eksi elu wallas tihti,
Sest õigel ajal aru saab —
See leiab wiimaks õiget sihti
Ja õelust mõites kindlaks jääb. —
Näeb: ilm kes auususele püüab
Ja oma sõbru tööle hüüab
Dn andeks saadaw eksitus.

21. Kostus.

Rui küsid igatsetes ilmast:
Kus seisab õnne paradiis?
Siis kostan: waade neiu filmast,
Su hinge juba senna wiis.

Ei elu hallit enam woola
Sull laias taewa kauguses,
Waid armu meres hinge jooda,
Mis läigib fini filmades.

22. K a n n.

Üks õiefene õrn ja ilus
Siin kaswab kurtse oru sees,
Ta warjatud on tamme wilus,
Kes kuninglikult tema ees.

Kas uhke tamm see peale waatis,
Et kannil surm ju filma ees?
Ta põlgwat pilku alla saatis,
Kus nõder wõitles walu sees.

Kann tõstab weel kord õie üles
Siit tamme poole paludes — — —
Siis hingab waikeelt muru süles,
Ju igawese rahu sees.

Seal nähes õrna ööpikulle,
Sest rinda tungis walu joon
Ja läbi waike oru kõlas
Kaas-tundes tema leina toon.

23. Pulma päewaks sõbrale.

Nüüd armu maa Sull lehib lehtes
Sull täna rõõmsam pidu päew,
Su hinge linn on lipu ehtes,
Et sadamas ju armu laew.

Nüüd Amor armastawa filmast
Sull saatnud noole südame,
Ja ilusamast õnne ilmaft
Sull toonud armu sideme.

Ei inglitele rõõmu saalis
Niisugust õnne annetud,
Meil õnne elu pulma maalis
Da luules taewa kannetud.

Ja Sina selle osaline — —
Mei' keskel nagu kaunis kuu;
Su kõrwal kallid kaasaline.
Õnn Teile! hüiab minu suu.

Kui ka maailma kihwdi puudest
Saaksid Sa õuna maitseada,
Siis abikaasa truudus uuest,
Sind wõib kui wõtjat faitseada.

Arm, truudus, taewalikud õed
En't kihlatu nüüd Sinuga,
Need on Su suured elu toed,
Et woorus ei wõi kaduda.

Kõik õntsa ilma õnned tulgu
Nüüd kaunistama Sinu tööd,
Su elu päewad pitkad olgu
Ja otse käigu Sinu teed.

Wiru-Triigis, 10. Augustil 1882.

24. Pime mees.

Külma kalju najal seisab
Kaebades üks pime mees,
Õhtu päike kullas mängib,
Tema hõbe juuste sees.
Õhted tõuswad tema rinnast ohke peale
Tuuled kandwad ohkeid orust üles mäele:
„Kuis Sa oma last oh kõrge taewa looja
„Kõnda armutumalt karistada wõid?

„Miks Sa suuruse ja ilu ette tooja
„Ilu riigi uksed mulle finni löid?
„Kudas paistab valgus — kudas pilkne pime
„Kudas hiilgwad wärwid — lille iludus —
„Kudas särab päife — loomu suurem ime —
„Tähte hiilgus taewa finisügawus —?
„Dialgi siin rahwa rõõmu ilma piirel
„Ei ma mõista sellest wilets waimu wael.
„Kujuta ja ennemuistse juttu wiisil
„Elswad kõik ilud minu mõtte mäel.

Tasast tuule healt ta kuuleb
Waiksel kahisewad puud,
Tunneb kudas linnu healed
Tema hingel andwad suud.

Ei wõi needgi kurwal hingel tröösti tuua,
Ohtet hõiskamiseks iial ümber luua.

„Raua, wäga kaua, olen üksi roitnud,
„Palju aastaid mööda saatnud õhkades.
„Minu waimulegi pole valgus koitnud
„Ärkamata magab ta mu rinna sees.
„Muistised mälestused, waiksed unenäud
„Imutawad ennast mustais rüübidides,
„Inimeste kuulsad jumalikud teud,
„Linuwad kui igawese udu sees. —
„Ei ma mõista sellest õnnest aru saada,
„Mis siin ilmas maitseb nägijate meel,
„Ega oska selle hinge fiiese waa'ta,
„Kellel õnne pärast hõiskel laulab feel.“

Kõwa kalju ääres kaebab,
Süda armul' külm kui raud;
Walu wennaks kaljut wõtab
Mis ta eluta kui haud.

Miehe südant pole süitnud armu healed,
Kivi jätnud kiwiks linnu kulbsed feeled.

„Tialgi ei tunnud neiu armu mina
„Kellest laulit taewalikult juttu a'ab,
„Nägemata jäi mull nende filme fina,
„Kelles noorus hõiskel taewast kujutab.
„Mõistaksin ma mõtte taewa fina tuua,
„Armuhinda tunneks sini filmadest,
„Jõuaksin ma hinge armu waadet luua,
„Taewa kaju leiaks mõte selle sees.
„Üksi igatsus jäi ilmas waraks mulle
„Teie järel: elu õnn ja armastus.
„Kallju kuule — surres ütlen waikselt sulle:
„Täna lõpeb minu raske kannatus.

Panditveres, 16. Septembril 1885.

25. Pois ja õis.

„Diekene õrnakene,
Jlul õitsed oru sees.
Kallis koidu kannikene,
Miks Sull filmad pisaras?“

„„Lapsukene linnukene
Röömsalt seisatad mu ees,
Uga wahest noorukene
Sinul ka on filmad wees.““

„Dilmitseja puista alla
Muru põue pisarad, —
Nutt on tibe südamele —
Walust nemad tulewad.“

„„Pisaratest koit on mulle,
Kullast pärga pununud,
Et ma tõusja päikeselle
Dleks mastu ehitud.““

„Nõnda Sulle poisikene
Bisarad on lusti mäng,
Oled Sa ju inimene
Siis Sull nuttes süda ränk.““

Poisikene õie kõnest
Sügawaste liigutud,
Kanni ette kumardates
Suisa andis sellel suud.

Unikülas 2. Juunil 1883.

26. Meelitab mu waade.

Meelitab mu waade
Siis ta punastab —
Hüian tema nime
Jälle punastab.
Küsin wähejt temalt
Miks ta punastab, —
Wastus ilmub jelles —
Et ta punastab.

Ütlen: nüüd mind usu, —
Õrnalt punastab
Annan talle musu —
Siis ta punastab.

Minu kallis neiu
Tihhti punastab,
Punastes mu hingel
Taewa lunastab.

27. S u u s k.

Noor kuuse taim kaunima toha,
On walinud hallika ees,

Siit kaswades toidusti ta leiab
Ei närtsi ka jänugi sees.

Ei ole tall häda siin karta
Ei põua ei tuulede käes,
Siit toredat latwa mõib näha
Mis peegeldub hallika wees.

Ta kaswades kaasituid mõidab,
Mis maha tast jääwad nüid teel
Ja uhkuses alla neid waatab
Kuis seiswad nii waitfelt ta eel.

Oh häda — ju äike on väljas,
Ning mäsfamas maru ja tuul;
Nüid mõitlus ka kõigidest kangem
On metsade kõrgemal puul.

Ei mudane hallika kallas
Ta juurile tugewust too. —
Küll soowiks neid kuivemal' kungul' —
Kuid mõitjaks jääb tormide woo.

28. L e i t u d.

Nüid õnn ja hellad armud andwad
Su igatsawal hingel suud
Ja sala healil kõnet kandwad:
Su oodetud on Sinu pruut.

Küll kaua elu mere pinnal
Sull mõitles igatsuse laew,
Nüid armastaja hinge rinnal
Saab unustatud tormi waew.

Nüid täidetud ja ühe tafa
Ja otse seisab õnne kaal;

Eest käes on hingel kallim osa
Ja rinnal oled rahu maal.

29. Last kooli saates.

Mu armas laps nüüd mine kooli
Ja ära iial waewasti hooli.
Seal puhastud saab Sinu hing
Ja laiemaks lääb mõtte ring.

Seal ära iial aega wiida
Si oma tarkust kõrgeks kiida.
Kes kooli minnes kaunis taim
Eest wõrsub wiimaks kõrge waim.

Nüüa püia kiirest teha tööda,
Eest noorus põlw lä'äb lendes mööda.
Kell igaw oli kooli tund,
Näeb ilma elust paljalt und.

30. Saawatud süda.

Esimeses õilme ilus
Ehtis maa ja lilled, puud,
Walge toome oksste wilus
Laulsid tuhat linnu suud.

Wabastatud loomu ilu,
Kurwal hingel troosti löi,
Linnukeste õnne elu,
Südamelle ohtu löi.

Uga hõiske healte sekka
Kõlas hale kaeblik heal,
Hella ööpik mängis seda,
Dma kuldsje kandle peal.

Südamesse sügawasse
Tungis heal mu rinnasse,
Paranema haawadesse
Loitis walu uueste.

31. Nutja süda.

Õo rahus kuuled tasast kurba laulu
Ja nutu heali õrna õhu sees;
Ka leina koha laias järwe wees —
Ja kaldal kurtas seisab waike salu.

Sull laulab ööpik, nagu tunneks walu,
Wuu lehed kahisewad kaebades
Ja õied seiswad õhkel pisaras,
Ning mure mõttes suigub soo ja palu.

Ja fiiski — loodus hõiske healil rutab
En't õnnes ehitama õitse aal, —
Sull tema rõõmud upun'd filma wette.

Seft Sinu oma süda rinnas nutab
Ja rändab üksi endsel armu maal —
Ta nuttu kannab luule hinge ette.

Pandiweres, 30 Aug. 1885.

32. Ekstatud neiu.

Õra kustunud mu armu eha,
Õfimesel elu koidu a'al,
Nagu hirmsa surma ussi keha
Wawaleb kahetsus mu rinna all.
Südamas on tema kihwti oda, —
Rõõmu ilm on mulle piina loda —
Surma öö, oh kata kiini mind!

Minu õrnalt õitsew neiu noorus
Petja paelades on siutud,
Minu iludus ja hinge voorus,
Hirmsasti walest ära teutud.
August! — Kus Sa läksid põgenema?
Oh ma õnnetu! — ma olen ema —
Rõõmule on lõõnud wiimne tund.

Süita lapse sõnatumas keeles
Kohtumõistmine ju heliseb,
Waimus kuulen, kudas mehe meeles
Tema suu mu süidest kõneleb.
Õnnetu, mu peale waitsest waatad,
Lepituse ohwrid waates saadad —
Minu hing ei wõta wastu neid.

Ja, ika tunnen walu lisa,
Hinge põhjas üles kerkiwat. —
Kui Su huuled üksford: kes mu isa?
Igatsetes minult küsiwad;
Siis Sa paned mulle peale fundi,
Et pean mälestama ekfi tundi,
Mis mu hingele on surma haaw.

Oh ma kohkun — põgene m'ust laugel,
Jial ärgu nähku Sind mu film!
Petja jumi paistab Sinu laugel,
Sinus näitab mulle walu ilm.
Tahad ka ehk isa teedel käia,
Mõne hinge ekfi teele wiia —
Surma riiki täna saadan Sind. —

Minu õrnad käed, kes õitswad öied
Kaela ümber pärjeks punusid,
Kende ümber tulgu raudsed köied,
Pruudi pärjeks saagu ahelad.

Wale ohwriks langes minu ilu —
Kohtumõistjad, wõtke nüüd mu elu;
Tasa on siis süüta were hind. —

Õrnad õed, oh waatke — waatke ette,
Kellel õnnes õitseb elu puu.
Urge usaldage nende juttu,
Kui teil armu lubab peiu suu.
Katsuge need roosiõied läbi —
Seal on tihti okkaks — walu — häbi,
Mis nad armu märgiks annawad.

Fludust ja õrna palet kaitse,
Himustaja wale waate eest,
Waimus minu hinge walu maitse,
Mis on idanenud ilu seest.
Waleliku armu waate ette,
Põlgdust sõjariistaks wõtke kätte;
Wõitke seal — kus mina langefin.

August! August! — Rauge ilma sülles,
Kätte saagu Sind mu hinge waew,
Minu eeskütuse kalju külges
Katki lõhkegu Su õnne laew.
Mässagu mu walud — süüta weri —
Sinu ümber nagu wahus meri;
Südames Sull olgu põrgu piin!

Tahad meel ferd igatsetes heita,
Armupalwes neiu jalgele,
Tahad jälle teise hinge wõita
Ohwriks oma wale armule.
Waimus näe siis minu kohtu lauda,
Kahwatanud teha — põlgdud hauda;
Hinge koftu minu nutu heal.

Kui Sa viimaks elust väsinud oled,
Zampsi asemel on tõsidus,
Murtud mastil elu merelt tuled,
Südames on tibe kahetsus;
Otsid ülesse mu põlgtud haua,
Palwetad seal kaua, kaua, kaua,
Andeks andmist õhkab haua! roos.

(Schilleri järel.) Pandiweres, 6. Juulil 1884.

33. R o o s.

Miks warjad õrnem roosikene
Siin okast peidus lehe all,
Kui tahetakš ju õrnuselle
Ju kurja teha õitse a'al?

„Ma üksi lahke laulikulle
Wõin saladuse ütelda, —
Ei usalda ma ennast muule,
Ta tunneb ühte minuga:

Mind murdis tihti piigakene,
Kes armu mõttes aias käis;
Seks laenas offa igawene,
Et seisaks puutumata õis.“

34. Isale 50 aastaseks sündimise päewaks.

Sull armas isa lendes läinud mööda,
Pool-sada aastat aja wooluses —
Kus ringitasid rõõmud Sinu ees
Ja — mures wõtsid oma lapse sööta.

Ei annud Sulle elu ilma tööta,
Mis mulle ohwerdasid armastes, —

Et oskan käia kindlais radades
Ja oma hinge teadusega joota.

Nüid mõta palgaks lapse hinge tänu,
Mis palwetates täna Sulle kannan
Ja soovin jätku Sinu aasta-loole.

Oh ela kaua! tunned rändes jänu,
Siis elu toeks ennast Sulle annan:
Su haualt waatan tänul taewa poole.

35. Päikese weerul.

Weel wiimsed kiired saadab
Nüid päike üle maa
Ja pisar-palgel waatab,
Maaailma nutuga.

Ta pale näinud mõnda,
Kes mõttles waluga,
Et furjus maksis hinda
Ja närtsis paluja.

Rus õelus tegi koda
Ta wale wendega,
Seal rinda surma oda
Sai tõe mõitleja

Seepärast palge peidab
Nüid päike nutuga
Ja alla ilma heidab,
Kui wäsiind rändaja.

Wiru-Triigis, 1. Märtsil 1881.

36. P a l w e.

Kui armsad homnikused healed
Sind äratawad ülesse,

Siis saada omad lapse meeled
Su Isa poole palwele.

Ja usu, Sinu waitne palwe,
Ei randa üksi taewa teel,
Waid minu hinge hoolas walwe —
Dn juhiks Sinu palwe eel.

Ei sega kadedate laimud
Meid waitse tähe riigi sees,
Meist nägemata meie waimud,
Dn palwel ühes isa ees.

37. Peida ära.

Kui lõffel loitwat hinge walu
Sa rinna põhja peidutad;
Su saladuse äraandjad
Dn waitjed walu pisarad.

Seepärast needgi peida ära
Kui kuuled rõõmu helinaid,
Sest uhke ilm ei tohi teada
Kust Sina hinge haawa said.

38. Kiigelt tülles.

Mull ütles kiigelt tülles
Mu hella neiu suu:
„Mäe kudas tõuseb naerdes,
Mäe warjult kaunis kuu.

Kui esimesest armust
Mull rääkis Sinu suu,
Siis naerdes metsa warjust
Meid waatis jälle kuu.“

Nii böides hellalt kattis
Mu huuli neiu suu, —
Siis nägin kudas waatis,
Meid naerdes kaunis suu.

39. Natus.

Galedaste kella healed
Tornist alla heljuwad,
Wärišejad laulu keeled
Leina rongist tõusewad.
Kuulja tõstab filmad taewa poole
Annab ennasti mõttes Jsa hool'e. — —

Nõnda rahwa sugud
Hauda langewad —
Südamed, kus kõrged anded
Külmaks kangerwad.
Iga rõõmsa südamele
Kui ta kuuleb leina heali
Waike walu wõersil käib. —
Miljunid kes ilmas kõndsid,
Glust, rõõmust, õnne tundsid,
Armud armul wastu kandsid,
Südaud südamele andsid;
Surma süles uinuwad. —

Roosi ehtes wiimne maja
Lahkujalle pühendud,
Leinajate laulu kaja
Kella healil ühendud,
Walwe kombel hüiab taewa poole:
Jsa — wõta kurwad oma hool'e.

Kirstu taga — waatke —
Nõder naene wangub,

Murest murtud — näete?
Kudas pisar filmist langeb.
Enne ehtis ennast siidis,
Täna astub leina riidis
Abikaasa hauale.

Hinge täitwad mure tujud,
Waimu endse elu kujud,
Ast'wad ette,
Toowad mõtte,
Enne põlwe — õhkega.

Kadun'd aeg kus karske neiu
Armas ootas kallist peiu;
Lendes läinud noorus' järg,
Märtfind nägus pruudi pärg. —
Walul leegib armu tundmus,
Mis ta hinge õntsalt mõedus
Laulatusel altaris:

Kus ta kuulis laulu heali,
Põhjamata õntsuses,
Pärast õnne soowitusi:
Ela, ela, õnne sees!
Küid on laulul kurblik kaja,
Hinges woolab walu oja —
Üffi! — õhtab filmad wees.
Leina rong ta tuleb taja
Kannab hauda tema kaasa,
Igameste hingama.

Surnu wanter taja weereb
Nisti põllu wärawa,
Kaske raudne wäraw keerab
Lahti waikselt, kārata.
Palwed tõuswad üles taewa poole:
Iisa — wõta kurbad oma hoole.

Wärawalle
Ilmub jälle
Abikaasa kaebades.
Nutust nõrkend tuleb tema,
Ta on waeste laste ema,
Nende ainus aitaja.
Ühte weikest kannab süüles
Teised ast'wad kätte küljes
Lahki tehtud hauale.
Wäeti weel ei märka häda
Mis on ahwardamas teda,
Ta on senni õnne linnas
Kunni imeb ema rinnas.
Sealt ta süüta õnnis waade
Emal palju tröösti annab,
Mälestuseks lapsufene
Lahkun'd kaasa kaju kannab.

Kella lööja tõmbab kella
Wiimse leina healtele,
Juba puusärk langeb alla
Igapäse rahusse.
Kust'wad healed hüidwad taewa poole:
Isa — wõta kurbad oma hoole.

Ürdal meelel
Kõik seal waat'wad,
Lahkujalle wiimseks andeks
Palwes mulda alla saatwad.
Waene abikaasa
Maha langeb,
Minestuse kätte
Ira nõrkeb —
Kaske kurbastuse all. —
Enne kui ta üles ärkab
Haua peale kungas tärkab,

Surnu matja labidal.
Selle künka peale risti
Teiste kõrwa seataks püsti,
Mälestuseks magajal.

* * *

Nõnda siinsel surma wäljal
Mitu tuhat magawad,
Mitme risti palgi najal
Seiswad tihti leinajad.
Waesed lapsed nutwad isa,
Lefed jälle oma kaasa
Kurwail elu tundidel.
Saatwad palweid taewa poole
Andwad ennast Isa hoole.
Kes wõib iial sõnalbada
Armastaja pruudi häda,
Kui ta nutab risti all?
Kõik ta õnn ja magus lootus
Singab hauas — elu saatus
Teda karistanud waljult — enne,
Kui sai tunda peiu kaenas õnne.

* * *

Palju puhkab risti põllul
Palju langeb waenu wäljal
Sureb sõja lahingis.
Seal on walu, kaebamine,
Surejate lahkumine,
Langemine hulgana.
Armuta jeal hauda kanne,
Puudub kõige kallim anne
Lahkujalle — leinamine. —

Siiski jääwad waenud ilma
Kaua — wäga kaua weel,
Rööwli kombel were pulma,
Wiib meid leppimata meel.

Kella healed ära kantud
Kauge ilma tuulega,
Lahkujalle ase antud
Ingli riigis elada.
Lese palwe rändab taewa poole:
Iha — wõta waesed oma hoole!

— — — — —

Heale kombel ära kaub
Igapäine inime',
Ulla surma riiki waub,
Unustuse udusse.
Omaksete walu haawad
Elu ise parandab,
Wäetimatest mehed saawad —
Iha armud unustud.
Tema nime ükski hüie
Ilmale ei kuuluta,
Tema waike elu püie
Kustus surmas nimega.
Aga mälestud saab süda,
Kes on tunnud raskust, häda,
Rahwa elu õnne cest.
Tõe pärast kannatanud,
Maad ja rahwast wabastanud,
Kõikumata kindluses.
Lahki wõtnud waimu kätte
Kõrged mõtted toonud ette,
Waimu ilma hiilgama. — —
Nende kehad hauda lääwad
Nende mõtted ilma jääwad,

Saua taga auuga:
Teised nendest toitu saavad
Bõitlemisel elu joovad
Käivad seltsis nendega.

Viru-Triigis, 15. Märtsil 1882.

40. Teine ema süll.

Käakimata õnne ükstord leidsin
Lapse põlves ema sülle sees,
Tema rüppe oma pea peitsin
Kui mu filmad seisid walust wees.

Mehe põlves wähä röömu näitis
Elu, — õnne tunda andis mull —
Bea jälle raskus südant täitis,
Tihti tuli meelde ema süll.

Loodus wiimaks jälle täita püidis
Tühja kohta — murtud hinge sees,
Õhtu õht mind hellalt wälja hüidis,
Õpik laulis rahust südames.

Iga õis mu murest ühe osa
Wõttis, röömu wastu wahetas, —
Ära wõitsid wiimaks hinge tusa,
Nende taewa õht mind lahutas.

Murest waba! hüidis minu süda —
Õnne soovis mulle iga lill —
Loodusel on hella ema süda,
Loodusel on helbe ema süll.

Pandimereš, 12. Mail 1885.

41. Äikese wiisma ajal.

Kuumas leefes paistab põlew päike,
Närtsitaw on tema kustuw läige;

Teda piirab pime pilwe piir,
Pilwe sülle upub tema wiimne fiir. —

Pilwed paist'wad lõhki nagu waud,
Wälgud heitlewad kui tule maud,
Wihane on wägew pifse heal.
Siiski — sala arm on temas leida seal.

Pingul painutawad tormi wäes,
Tugewamad ladwad tuule käes . . .
Manduses seisab iga puu, —
Loomu wägedelle andes kõrget auu.

Laulu linnud kartes pelgu peitwad,
Emad poegadelle warjuks heitwad.
Died wärisewad tormi ees. — —
Hirm ja arm neil wõitleb hinge sees . . .

Kes neist tormi tunnil tugew oli,
Waikimisel algab õnnis põli, — —
Elule lööb uuesti põrmu pind,
Teda jootis armus pime pilwe rind.

Pandiveres, 24. Juulil 1885.

42. Ime arm.

Üks ime arm käib läbi maa ja taewa,
Maailma rahu templiks ehitab, —
Kui astub lapsukene elu laewa,
Siis ema arm ta ümber lehitab.

Ja ime arm seal hinged kokku kõidab,
Kus ihlaw süda leidnud südame;
Neil elus ise käemehets heidab,
Et lahutus ei tungi hingesse.

Jah — ime arm on elu seltsiline,
Kes puhast hinge ei wõi unusta.

Kui lahjub elust üksford inimene,
Arm haua kaldale jääb leinama.

Lormas, 23. Webr. 1886.

43. Guldsel kaldal.

Mu kodu järw, su kuldsel kaldal
Ma nutan rõõmu pisaraid,
Nii magusaid; —
Et weel mu poolse' kustum'd silmad
Su laene mängu näha said.

Su sala kõne waike wesi,
Mis räägib laene laenelle
Nii waikeste,
On lapse põlwe õntsaft ajast
Ju tutaw minu hingele.

See tänagi mu kõrwa kostab,
Nii lapseline tasane,
Kui wanaste;
Kuid nende tutaw lapsukene
On elust wärsind wanake.

Kes kaua juba unustanud
Teid kodu järw ja isamaa.
Müüd nutuga
Siin tahab täna uuesti jälle
Teid hinge wendeks pühenda.

Jah, teie sülle, kuldsed laened,
Ma saadan rõõmu silma wee,
Mis laendele
Saab waikele õhtul kõnelema,
Kus käin'd mu wõera ilma tee.

Rodaweres, 6. Juunil 1886.

44. Saulatamisel sõbrale.

Üks õnnis mõte noorus' kuldses kujuk
Weel hilja Sinu rinda paisutas,
Su süda igatsuse meres ujus,
Su hinge kuldne lootus kaisutas:
Kord jõuda abielu armu maale,
Kus langeda võiks kaasa rinna na'ale.

Nüüd oled seda kätte saada suutnud,
See õnne pärast hõiskel Sinu rind;
Su kodu ennast paradüüms muutnud,
Seal viibib Sinu õitsam elu hind;
Kes Sulle tahab õnne rada näita,
Truu abikaasa kohut ise täita.

Ei Sinu armu paleuste päikesel,
Saa mure pilved enam varjama,
Ta varjamata taewalikust läikest
Lääb elu-wõim Sull uuest õitsama.
Seft ta ei läigi enam luule ilmas,
Waid loitab leekel abikaasa filmas.

Su õnne pärast tõstan taewa poole
Siin palwetates filmad ülesse:
Oh kõrgem vägi! wõta oma hoole
Raht hinge, Sinu kõrge kaitsele.
Neil puista rõõmu lilli elu teele,
Tee kindlat tammi noore filma weele.

Roonus, 20. Märtsil 1886.

45. Kadetus.

Ei jõudnud õrnad õiekeseid
All õitswas orus kannata,

Et liblikad ja mesilased
Neilt püüdsid musu warasta.

Nad õhtul öied ära peitsid,
Öö otsa nutsid salaja —
Ja nõrkemata nõusse heitsid:
Ei uial enam õitseda.

Siis nägi päike nende nuttu
Ja saatis kiired hulgana
Neil kõnelema armu juttu
Ja nende truudust katsuma.

Ei jõudnudgi wist öiefesed
Neil wahwast wastu wõidelda,
Sest tänagi weel mesilased
Neid wõimad järgest musuta.

Wiru-Triigis, 5. Mail 1886.

46. Konnad.

Kord tõtsid konnad hulgana
Kõik Taara tuppa paluma,
Et ta neil annaks kuningas,
Kes neid wõiks wetes kaitfeda.

„Et teid ei koormaks riigi maks,
„Teil tamme pakk saab kuningaks,
„See wõtab ilma palgata
„Teid wete wallas warjata.“

Siis hüüdsid konnad: „Waa!-wa-wa!
Mis kuningas on tamme pakk?
Ei osta see meid kaitfeda,
Ei kõrget põlwe maitfeda.“

Nüid Taara uue rutuga
Neil tegi furest funinga.
See ostab neid nüid kaitseda,
Neist palgaks mõne maitseada.

Wiru-Triigis, 6. Mail 1886.

47. Nüid kewadine kuldne ilu.

Nüid kewadine kuldne ilu
On peidetud mu laugelta;
Mets ümberringi waifne, wilu
Ja lestel linnu lauluta.

Talw walge waiba alla matnud
On ilul õitsma õie-maad
Ja surma riidedega katnud,
Siin uhke ilma forraga.

Kuid minu noore südamele
Jääb õitsma õnnis kewade, —
Ta tõuseb õnnest hõiskawalle,
Kui jõuan neiu kodusse.

Ta fini filmad mulle andwad
Seal taewa õisi südame,
Ja roosi karwa paled kandwad,
Mind mõttes lõuna ilmasse.

Urivastus, 2. Juunil 1886.

48. Üne Ingel.

I.

Õhtu jõudis igal wäsin'd hingel,
Rahus uinufin ma magama.

„Tule!“ hüidis une-näu ingel,
„Ilma tahan Sulle näidata.
Puhke paika leidtu senni teha
Kunni koidab homme taewa eha.“

Tähendates ingel käega näitis:
„Baata!“ hüidis tema wägew heal.
Imestus mu hinge märksalt täitis.
Mure istus uhke järje peal.
Tuhandeid ta omas sülles kandis,
Tuhandetel senna aset andis.

Minu wennad, sõbrad, isa, ema
Nägin langwat tema kaenlasse,
Kasasin ka ühes liginema.
Ingel hüidis waljust: „Põgene!
„Keda mure hoiab omas sülles,
„Tähtsa tööle need ei ärka üles.“

II.

Hõbe mägi tõusis meie eele
Kulda fogus fokku hulgana,
Nende hiilgus wõitis minu meele,
Püüdsin seda ahnelt foguda.
Aga ingel astus minu ette,
Keeldes wõttis käe oma kätte:

„Baata, otsatumad rahwa parwed,
„**Kulla** pärast waenus wõitlemas;
„Bere pulma hüidwad sõa sarwed,
„Kulla wõimus waenu alustas.
„Tahad ennast kulla orjaks anda,
„Wõtad waewa koorma õlal kanda.“

„Künna hoolsalt wanemate mulda,
„Külwa senna higi seemnega;

„Sellest külviist tõuseb kallist kulda.
„Waimu waewa kulb ei wangista.
„Ole tugew iga auusa tööle,
„Siu õigust kindlamine wõõle.“

III.

Ätisi paistis idas koidu kuma,
Plus piiga ilmus selle sees;
Tema palgel lehwis noorus' puna,
Edew waade sini filmades. . . .
Ingli käest ma nõutsin tema nime,
Mõttesse mull tuli kihlamine.

„Ära liiga kuumal werel küsi,
„Minu kõnet enne kuulata:
„Mehe kaenlas põle neiu! püsi
„Keegi ei wõi teda kosida.
„Tuhat teda omal saada püidwad
„Teine tuhat teda tühjalt hüidwad.

„Keda täna hellalt kaisu wõtab,
„Homme annab ohwriks murele,
„Kiirel sammul läbi ilma tõtab,
„Ohked käiwad talle järele.
„Spi tundma tema elu lugu,
„Dnneks hüiab teda rahwa sugu.“

IV.

Kole kuristik mind neelda tahtis,
Sügawus mind äkist ähwardas,
Pimedus sealt mulle wastu wahtis,
Sirmul tundsin ennast langemas!
„Astu mulle ingel ligemale,
„Anna peastjaks käfi langejalle?!“

„Une waimul pole ital wäge
„Abiks olla hädas Sinule,
„Ega kofku litsu lõhken'd mäge,
„Silba teha sügawusele.
„Hädas oled teise sõbra jägu,
„Juba ilmub peastjana ta nägu.“

Wõeras ilmus, kindlat käsku andis:
„„Gaffa finni — minust tugewast!““
Üle kuristikku hellalt kandis,
Kadus ise filmist usinast.
„Ütle ingel, kes see wõeras oli,
Kellel määrata peastja woli?“

„Kuristikust Sinult aru nõuan,
Sügawusest mulle jutusta?“
„Seda soowi küllalt täita jõuan,“
Kostis ingel, hahas rääkima:
„Kuristik on Sinu elu iga,
„Pimedus — Su elu wiga“.

„Wõeras, kes Sind hellalt üle kandis,
„Ragemata ise põgenes —
„Taewas talle lootus nimeks andis —
„Häda aja ainus seltsimees.
„Lootus iga kurba hinge toidab,
„Kindel lootus hingel taewa wõidab.“

V.

Tasa woolas wuliseja jõgi,
Loodus ehtis kewadisel auul,
Une-näus suikus kõrge mägi,
Waikselt kõlas linnu koori laul.
Uga kessel kõrge mäe tippu,
Hoidis kuningana wõidu lippu.

Kätel kandis kõrgus musta loori,
Rahwa sugu talle ohwerdas;
Naerdes kattis finni wanu, noori,
Drja küttesse neid sõlmitas. — —
Uga mäe jalal töös ja waewas
Weike kogu — mäge läbi kaewas.

„Mõista,“ ütles ingel, „uhke naene,
„Kannab nime **rahwa jumalus,**
„Teendritest ta põle ial waene —
„Hulkatelle on ta jumalus.
„Nende üle oma loori heidab,
„Tõsist walgust nende silmist peidab.“

„Weike kogu, kes see mäge kaewab —
„Jumalust maailmast häwitab . . .
„Uhke naene, kes neid kõrgelt naerab,
„Langedes neid üksford kummardab. — —
„Kaswab tõe wõitlejate wägi,
„Langeb rutemine kõrge mägi.

Pandiverees, 18. Märtsil 1886.

49. Kodust lahkumine.

(Wiisil: Õrn õõpil kuhu tõtab ja.)

Nüüd jumalaga kodumaa!
Mu hing on kurb ja wail,
Et pean sinust lahkuma,
Mu püha hälli paik.
Kus kodu koha taewa wõlw
Wind kaunist kaitsenud
Ja õnne rikkas lapse põlw
On rõõmsalt wiidetud.

Su mälestused Isamaa,
Mind saatwad võeral ra'al,
Su peale ikka mõelda
Ma tahan igal a'al.
Ei tohi sealgi kõikuda,
Mu kindel Cesti meel,
Ei unustusse langeda
Mu Cesti ema keel.

Mu neiukene waatab mind
Seal weikse maja ees
Ja kurvastud on tema rind
Tall silmad seiswad wees.
Oh ära nuta neiuke,
Mind kutsub Isamaa;
Kui wõidetud on waenlane,
Siis kihlan Sinuga.

22. Juunil 1886.

50. Sureja.

Ju kustumisel minu päikse eha,
Ta wiimsed kiired ime ilu helgil
Du punetamas elu taewa telgil —
Weel wiimsel jõul piab hinge kinni teha.

Jah, elu ihkaks kaua hoida süda:
Ta näib kaunis, kallis, kullaline,
Et wäga rasteks lähäb lahkumine:
Oh, kuis ma wõiksin pakkendada teba!

Täis ahastust ma tunnen, arwan tundma,
Kuis elu igawduse poole tikub; — — —

Kuis muutus minu ihu juba ritub
Ja kaebdus elu wastu rõhub rinda.

Nüüd lohe tema healed jääwad waiti,
Sest looduselle liginedes hinge
On tulnud teadus — wägew fare fange:
Su elu wältus rikkuks minu käiki . . .

R. Krimm.

51. Sõja korral.

Nüüd ülesse, ülesse wõitlejad wäed,
Me' rändame priiuse riiki,
Me' tormame läbi kõik metsad ja mäed
Ja näitame waenlastel piiki.
∴ Waat' see on tubli ja mehine mees,
Kell' wahwa ja wõitleja süda on sees. ∴

Ei karda me' hooplejaid isandaid,
Ei kujukade, kiltrite sundmist,
Waid auustame neid wõitlejaid,
Kell rinnas on kõrgemat tundmist.
∴ Mu keiser, usk ja mu isamaa
Mull ülemaks õnneks on otsata. ∴

Kui paneme surma seal mäsama,
Siis kaub kõik waenlaste wari,
Ja mõekasid wõideldes möllama,
Siis põgeneb wastaste kari.
∴ Hurah! wõit meie, nii hüiab me heal,
Ja rõõmus on süda, kui tormame peal'. ∴

Meid kutsuwad Keiser ja Isamaa seal,
See hüie meil südames kõlab,

Meil kõrvus ju trummi ja pasuna heal,
See hingesse waimustust walab.
∴ Mu Isamaa, sinule wannub mu keel
Üht kättemaksmist su waenlastel. ∴

Meil pisarad filmas — me' wennad ja õed
Need teile nüüd pühendud saavad —
Me wahwusest karastud jalad ja käed
Te' kaitsmiseks ühendud jääwad.
∴ Kuid armu, mis südames põleb ja keeb
Üks ainuke Isamaa omale saab. ∴

Mu pruudike nutab nii haledast
Ja waatab mull kaebades järge,
Tall pisarad jookswad seal filmadest,
Käed punuwad lilledest pärge.
∴ Seega ta tahab mind ehita,
Kui waenlastest waba on Isamaa. ∴

Nüüd jumalaga siin sõbrade selts,
Kõik sugulased ja tutwad!
Me' lähme, kus paljugi wendasid ees,
Meid rõõmsaste wastu seal wõtwad.
∴ Meil rõõmus on süda, kui tormame seal,
Hurah! wõit meie, nii hüiab me' heal. ∴

(Rahwa suust kuulnud laulu järele.)

52. Sõa laul.*)

Laske lipud lehwitada,
Mõegad teed meil raiuge!

*) Need laulud on M. Leppit juurde lisanud, mis siit saadid hakkawad.

Jumal juhüib wõidu rada,
Wäriſe ſa waenlane.

Wägi marſib, kaſſat ajab,
Mõegad odad wälguwad,
Eõa käſu sõna kajab,
Sammud kõigutawad maad.

Jäta püha Lääne pinda,
Waenlane, ſiin näeb meeſi!
Kõju poole pööra rinda
Kättemaksja meeſte eſt.

Wandugeme püha wannet,
Eeſti mehed, wanduge:
Iſamaad, me' Looja annet
Hoidkem ikka hoolſaſte!

Jookſtu igi, jookſtu weri,
Andkem waenlaſeſe tuld;
Waba olgu Lääne meri,
Waba Eeſti muld, me kuld.

Dr. M. Weſte.

53. Armu wanne hallikal.

Kui kallist koduſt läkſin
Ma kurwalt kaugele
Siis ütles kaſe warjul
Mull hella armuke:
„Nii ſelge kui ſee hallik
„On minu armastus
„Siit käib küll õhtu õhul
„Su järel igatſus :.

Ma nägin mõnda kaske
Ja mõnda hallikat;
Ma nägin mõnda neiut
Mull naeratellewat.
Ei olnud kast ei hallik
Nii armas ometi
Ei waatnud mõeras neiu,
Nii hõrnalt iialgi ;:

Kui kaugelt jälle kodu
Ma rõõmul rändasin,
Ja hallikat ja kaske
Ma jälle terwitin:
Kast oli ära kuiwand
Ja hallik mudane
Mu neiu oli läinud
Su teise kaendlasse ;:

Dr. M. Weste.

54. Eesti poiste laul.

Eesti poisid noored wanad,
Kellel kenad laulu healed —
:: Laulgem õues, laulgem laanes!
Laulgem kundes põllu peal ;:

Eesti metsad elisewad
Mäed ja orud wastu kostwad;
:: Kui me lähme seltsis laulma
Leikama ehk heina niitma ;:

Lähme lauldes läbi metsa
Taewa isa rohu aja
:: Nasa peal ja puude wilus
Eesti poiste laul on ilus! ;:

Puude warjus rohu peale
Istume ja teeme heale
∴ Koosid lilled linnu keeled
Teewad rõõmsaks meie meeled ∴

Laulame, et neiud kuulwad
Meie üle rõõmustawad!
∴ Siis nad laulust lahkeks saawad,
Meid ka ellalt armastawad. ∴

Kadugu kõik tüli mure
Mingu meiteist üle mere!
∴ Sõbrus armastus ja heeldus,
Tulgu meile ja ka truudus ∴

Meile paistab päike ilus,
Linnad laulwad puude wilus,
∴ Mis meil wiga siis on laulda!
Noores põlwes rõõmsad olla ∴

Kui me ütskord wanaks jääme
Oma laste lapsed näeme
∴ Siis weel noore põlwe laulud
Noorte suust meil rõõmu teewad. ∴

(Rahwa suust) M. Leppik.

55. G. R. Jakobson'i hana kabeli nurgakiwi pühitsemise päewa laul.

Wändra jõe haljal kalbal
Kerrib künkas puude all,
Liiva sõmer teda matab,
Haljas muru teda katab,
Keda leinab Gestimaa.

Rändaja seal filmameega
Kaebab künka ääressja:

„Oh, miks lahkusid sa ära
Oh, miks läksid meilt nii vara!
Poolel' jätsid Cesti töö!“

Leske kaebab pisar-pallgil,
Langeb künka najale:
„Kodus laste nutu kisa:
„„Kunas tuleb koju isa,
Wõtab Linda põlwele?““

„Mill' siis jõuab koju kassa,
Lapji hüidma naerule?
Tule koju armastaja!
Pooleli on jäenud maja,
Lest ja lapsed warjuta!“

Kuule ladwult waike kahin
Hüiab hilju: „Kännudaja!
Heldest ehita mu maja
Waigista sa nutu kaja
Edenda mu Cesti tööd!“

Wastu kostab kahinalle
Kõik see Cesti mets ja maa:
„Heldest ehita mu maja,
Waigista sa nutu kaja,
Edenda mu Cesti tööd!“

Sakala Nr. 19, 1882.

56. Cesti lipp.

Musti, roheline, taewa sina karrwa —
Need seisku lipu peal!
Sa nende tähtsust wist weel küll ei arrwa?
Sest hüiab minu heal:

Küll musti päiwi omas mustas fuues
On Cesti rahwas näind,

Müid uueks aga enndist aega luues
On mustad pillwed läind.

Ja roheline finnitab su lootust
Mis röömsalt täidab sind!
Ja näitab õnnist tulewiku ootust
Ja ütleb: Cesti pind.

Ja finine meil näitab taewa poole,
Mis tulewiku toob.
Kõik töö ja tegu jäegu tema hoole
Küll siis ta õnne loob,

Seepärast nagu must ja roheline
On finisega koos
Nii ühendust meil nähtu wastaline;
Siis õitseb maa kui roos.

Jah ühendust on meil küll wäga waja
Me' kallil Siamaal,
Kus iial kõlab Cesti keele kaja,
Seal wõitku rahu kaal

Cest lehwitagem lippu wendabelle
Ring priiust maitsku meel
Ja mustal, rohelistel, finiselle
Mull soowib õnne keel.

—b—

(Meele jahutaja IV. aasta kääf.)

57. Leina mõtted.

Sakala wäljaandja C. R. Jakobson'i matuse päewal
15. Märtsil 1883.

Jälle kurblik hommik uuest loidab
Jälle ohkab walus Siamaa!
Jälle rohkest Cesti pinda täidab.
Rahwas leina pisaratega.

Minge pisarad, ei taha teelda,
Mina leinan sõpra, kuulust meest;
Wainne hauud ei wõi ja ial neelda,
Tema nime minu rinna seest!

Wainne haud kui nõnda elu jänus
Miks, oh miks, ei warjanud sa mind
Isamaa ta õiskaks alles tänus
Tusksuks alles Jakobsoni rind.

Range unustuse mere randa
Oletsin ma heitnud puhkama;
Oleks wõinud teadust ühes kanda:
Nüüd on õnnis minu Isamaa!

Nüüd on mull see looja hommik, ilus,
Hirmsam palju kui üks jaha haud
Sest ta mullas wannikute wilus
Ja ta kallis süda külm kui haud!

Tema waim küll meie seas liigub,
Aga kas kõik seda mõistawad?
End'ne wõitlemine kõigub liigub
Wõerad naeratawad, õiskawad.

Selle pärast täna päewast püüdtem,
Kindlamine käia nende eel;
Täna kõigil' äratuseks hüüdtem
Wana waim ei ole kadund weel!

Wennad õed leina walus wand'gem
Isamaale truudust uueste
Oma kasu hirmust madu kandgem
Elu teedest kindlasti kõrwale.

Jälle woolawad siis lootus ojad,
Wastu rõõmsa tulewikule

Kuuma tänu viivad Eesti pojad;
Hamaa ja Keisri troonile.

J. Reintvalb. (Sakalas 1883.)

58. Lahkuja.

Teid maha jättes, kallid,
Mull süda valust teeb,
Oh armsad noored, hallid,
Mis seda kõik küll teeb?

Kui oks mis on puu külles,
Nii üffik inime,
Dn oma rahwa süles
Saand suguvõsasse.

Ta rammu jookab juured
Dn kindlast rajatud,
Kas väiksed ehk ka suured,
Kõik osal määratud.

Seepärast lahkumine
Dn maha jätmine,
Dn äraraiumine,
Dn katki-kist'mine.

Ja kui on mööda läinud
Ju lahkumise tund,
Mis peal meel kortes käinud,
Siis tuttav on ta sund.

Siis alles hing ka märkab,
Kui kalliks pean teid,
Ja tunni ootus ärkab,
Mis ühte toob ferd meid

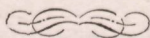
M. Jürmann.

Laulude juhataja.

	Nr.
Ea kihlad maaga kofku kõrge taewa	1
Kui tahad noorus' armu taewa	2
Ei jõua sinu ilu küllast kiita	3
Kaugel mu kallike, kaugel	4
Nüüd igawese yöde ilma	5
Sgawene Jsa! minu hinge matwad	6
Kust paistab põhja ilma piir	7
Nüüd jäta töö nii hüüdis kõrge päike	8
Kui oma taewa kuldse kõla	9
Cesti ilusamast järwest	10
Kus on su kallis kuldne ilu	11
Sgatsus ja walu	12
Nüüd päike lahkest lahti wõtnud	13
Noor hing oh ära iial wiida	14
Waihtunud ju wali päewa kära	15
Kui oleks sinu armu waade	16
Onnes hõiskas öie süda	17
Miks püüdwad sinu õrnad uuled	18
Su pale kui hommiiku puna	19
Kui ja ei ole hinge walu	20
Kui küsid igatsetes ilmast	21
Üks öiekene õrn ja ilus	22
Nüüd armu maa sull lehib lehtes	23
Külma kalju najal seisab	24
Öiekene õrnafene	25
Meelitab mu waade	26
Noor kuuse taim kaunima koha	27

Nüid õnn ja ellad armud andwad	28
Mu armas laps nüid mine kooli	29
Õsimises õilme ilus	30
Õo rahus kuuled tasast kurba laulu	31
Õra kustunud mu armu eha	32
Miks warjad õrnem roosikene	33
Sull armas isa lendes läinud mööda	34
Meel wiimsed tiired saadab	35
Rui armsjad hommitused healed	36
Rui lõhkel loitwat hinge walu	37
Mull ütles kiigelt tulles	38
Saledaste kella healed	39
Rääkimatta õnne üksford leidfin	40
Kuumas leekes paistab põ'ew päite	41
Üks ime arm käib läbi maa ja taewa	42
Mu kodu järw su kuldsef kalbal	43
Üks õnnis mõte noorus' kuldses kujus	44
Ei jõudnud õrnad õiekeseid	45
Kord tõstsid konnad hulgana	46
Nüid kewadine kuldne ilu	47
Õhtu jõudis igal wäfind hingel	48
Nüid jumalaga kodumaa	49
Ju kustumisel minu päikse eha	50
Nüid ülesse, ülesse wõitlejad wäed	51
Laste lipud lehwitada	52
Rui kallist kodust lätsin	53
Gesti poisid noored wanad	54
Wändra jõe haljal kalbal	55
Must roheline taewa jina farwa	56
Jälle kurblik hommik uuest koidab	57
Teid mahajättes kallid	58

M. Leppiku kuluga on ilmunud ja igast raamatu-
kauplusest saada:

1. Järwamaa laulik, hind 15 kop.
2. Wiru kannel, 1. jägu, hind 15 kop.

II. Waimulikud raamatud.

1. Jõulu walgus, hind 5 kop.
2. Jõulu Ingel, hind 13 kop.
3. Sünnistegija koputab sinu südame ukse ees, h. 20 t.
4. Jeesuse armulaud, hind 15 kop.

Hind 15 kop.
